

RedList
RödLista

ICOM

AKUT

RÖD LISTA ÖVER
KULTURFÖREMÅL
FRÅN SYRIEN SOM
ÄR I FARA

ICOM international
council
of museums

AKUT RÖD LISTA

ÖVER KULTURFÖREMÅL FRÅN SYRIEN SOM ÄR I FARA

Introduktion

Syrien har under många årtusenden varit hem för olika kulturer och forntida kungariket, inklusive förhistoriska stammar, islamiska samhällen, europeiska korsfarare, persiska köpmän, abbasidkalifatet och osmanska riket. Syrierna har noggrant bevarat och skyddat de materiella lämningarna från dessa tidigare kulturer, med stöd av utvecklingen av nationell lagstiftning.

Händelser som skakar den arabiska regionen har utlöst en våg av oro för kulturarven i Syrien. Hotet om bestående skada på syriska kulturarvsplatser är särskilt oroande. Föremål från dessa platser är mycket eftertraktade på de internationella konst- och antikvitetsmarknaderna och är därför i farozonen för stöld, plundring och olaglig handel.

Syriens mångfacetterade kulturarv återspeglas i mångfalden av dess nationella uttryck. Den pågående förstörelsen av arkeologiska platser och försvinnandet av kulturföremål utarmar vår kunskap om och förståelse för de syriska kulturarven med sina många och varierade bidrag till världsarvet.

Syfte

Kampen mot olaglig handel med kulturföremål kräver att rättsliga instrument förstärks och användningen av praktiska verktyg för informationsspridning ökar, att medborgarnas medvetenhet höjs och olaglig export stoppas.

Efter rapporter om utbredda skador på och plundring av kulturarvsplatser i Syrien beslutade International Council of Museums (ICOM) att publicera *Akut Röd lista över kulturföremål från Syrien som är i fara* för att hjälpa verksamma inom konst- och kulturarvssektorn, samt inom brottsbekämpande organ, att identifiera syriska föremål som skyddas av nationell och internationell lagstiftning. För att underlätta identifiering illustrerar den Röda listan kategorier eller typer av kulturföremål som är mest sannolika att handlas med på olaglig väg.

Museer, auktionshus, konsthandlare och samlare uppmanas att inte förvärva sådana objekt utan att noggrant och grundligt ha undersökt deras ursprung och all relevant juridisk dokumentation. På grund av den stora mångfalden av föremål, stilar och tidsperioder är *Akut Röd lista över kulturföremål från Syrien som är i fara* långt ifrån fullständig. Samtliga kulturföremål som skulle kunna ha sitt ursprung i Syrien bör undergå en detaljerad granskning och försiktighetsåtgärder.

Syriens kulturarv skyddas av följande nationella och internationella lagar:

NATIONELL LAGSTIFTNING

Lagdekret nr 84 av civillagen rörande arkeologiska föremål som skyddas av specifika lagar (18 maj 1949).

Lagdekret nr 148 i strafflagen rörande förstörelsen av historiska monument (22 maj 1949).

Lagdekret nr 222 om antikviteter i Syrien (26 oktober 1963), i dess lydelse enligt Antikvitetslagen (5 april 1999).

Lag nr 38 om Tullar (6 juli 2006).

Lagdekret nr 107 rörande lokal förvaltning (23 augusti 2011).

INTERNATIONELLA INSTRUMENT

Haagkonventionen från 14 maj 1954,
Konventionen om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt
(ratificerad 6 mars 1958)
och det första protokollet (ratificerad 6 mars 1958).

UNESCO:s konvention från 14 november 1970,
Konventionen om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom
(antogs 21 februari 1975).

UNESCO:s konvention från 16 november 1972,
Konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv
(antogs 13 augusti 1975).

Om du misstänker att ett kulturföremål som härrör från Syrien kan vara stulet, plundrat eller har exporterats på olaglig väg, vänligen kontakta:

Directorate-General of Antiquities and Museums
(DGAM)

Rue Qasr el-Heir - Damascus - Syrien

Tel.: +963 11 22 54 811

Tel./Fax: +963 11 22 52 342

E-post: dgam@dgam.gov.sy

International Council of Museums
(ICOM)

22, rue de Palestro - 75002 Paris - Frankrike

Tel.: +33 1 47 34 05 00

Fax: +33 1 43 06 78 62

E-post: illicit-traffic@icom.museum

VIKTIGT: En Röd lista är INTE en lista över föremål som har stulits. De kulturföremål som är avbildade tillhör alla registrerade samlingar på erkända institutioner. De tjänar till att illustrera kategorier av kulturföremål som skyddas av lagstiftning och som är mest utsatta för olaglig handel.

ICOM vill tacka alla institutioner och människor som så generöst har delat med sig av de fotografier som presenteras i den syriska Röda listan.

Föremålen som presenteras i *Akut Röd lista över kulturföremål från Syrien som är i fara* härrör från följande tidsperioder:

Förhistoria och antik historia (förhistoria, antika civilisationer och det romerska Syrien) > 10 000 f.v.t.–636 e.v.t.

Islamiska eran och medeltiden (från umayyadiska kalifatet till den osmanska perioden) > 637–1400-talet e.v.t.

Osmanska perioden > 1500-talet–1918 e.v.t.

Skrift

Tidig bronsålder till den osmanska perioden (2000-talet f.v.t.–1918 e.v.t.)

Kilskrift, arameiska, syriska, grekiska, latin och arabiska inskriptioner.

Keramik- (lera, terrakotta) och bronsstavar: Kan vara fyrkantiga, rektangulära eller ha rundade hörn (cirkulära). Ibland stämplade med ett cylindresigill. Ungefärlig storlek: 3–30 x 3–30 cm. [1–2]

Plaketter av sten och brons samt resta stenar (stelar): Fyrkantiga.

Manuskript, skriftrullar och böcker av papper och pergament:

Med grekisk, syrisk eller arabisk text. Kan vara dekorerade med prydnadsfigurer och guldfärg.

1. Kilskriftstavla av lera med rundade hörn, Mari, 1900–64 f.v.t., 7,1 x 7 cm.

© Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

2. Fyrkantig bronsstavla, Mari, 2000-talet f.v.t., 11 x 11 cm.

© Mari archaeological mission

Figurativa skulpturer

Förhistorisk tid till den islamiska eran (5000-talet f.v.t.–1400-talet e.v.t.)

Skulpterade djur- och människofigurer.

Rundskulptur > Votivfiguriner av keramik (lera, terrakotta):

Kvinnofigurer med betonade sexuella drag, ibland målade eller med en eller flera näbbliknande huvuden och smycken. Figurerna står, sitter, rider hästar eller spelar musikinstrument. Grekiska och romerska exempel kan ha draperad klädedräkt med distinkta veck. Höjd: 10–20 cm. [3–4]

Statyer av sten (gips, basalt, alabaster), trä och metall (guld, silver):

Kvinnor med hattar eller rikt utsmyckade huvudbonader. Män är i huvudsak skalliga och/eller skäggiga. Klädedräkterna kan vara enkla, i lager eller vågiga. Långa kjolar eller dräkter med ena axeln bar. Kan ha ögon inlagda med lapis lazuli och/eller inskriptioner på ryggen. Höjd: 10–120 cm. [5–6]

Mansfiguriner av brons: Kan vara täckta med applikationer (guld, silver).

Står eller går oftast med ena armen höjd och bär en kort kjol.

Höjd: 8–20 cm. [7]

3. Kvinnofigurin av terrakotta, Halaf, 5000-talet f.v.t., 8,8 cm.

© Bavarian State Archaeological Collection, München

4. Votivfiguriner av lera, Eufratområdet, tidig bronsålder IV (2300–2000 f.v.t.),

max. höjd 21,8 cm. © Royal Museums of Art and History, Bryssel

5. Alabasterstaty av en kvinna från Mari med ögon inlagda med snäckskal och blå sten (lapis lazuli), Mari, ca 2350 f.v.t., 36 cm. © National Museum of Damascus / Sophie Cluzan

6. Alabasterstaty av en man från Mari med ögon inlagda med snäckskal och blå sten (lapis lazuli), Mari, ca 2400 f.v.t., 40 cm. © National Museum of Damascus / Sophie Cluzan

7. Bronsstatyett av en man som marscherar med en arm höjd och huvudet täckt med guldapplikationer, Ugarit, ca 1300 f.v.t., 12 cm. © National Museum of Damascus / Sophie Cluzan

REMÅL FRÅN SYRIEN SOM ÄR I FARA

Figuriner av alabaster och ben, s.k. «ögonidoler»: Abstrakta avbildningar av människor med platta trapetsformade kroppar och överdimensionerade ögon. Kan ha ristade linjer för att beteckna kläder. Längd: 3–6 cm. [8]

8. S.k. "ögonidoler" av alabaster, Ögontemplet (Tall Birak), 3200 f.v.t., 4 x 2,6 x 0,5 cm.
© Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

Skulpturer i hög- och lågreliëf > Gravreliefer av kalksten:

En eller flera framåtvända byster. Kvinnor med rikligt utsmyckade huvudbonader och smycken. Ofta med fornarameiska eller grekiska inskriptioner bredvid huvudet. Ungefärliga mått: 50 x 40 x 15 cm. [9]

Votivreliefer av lera eller sten (gips, marmor): Figurér vända framåt, stående, sittande eller ridandes (hästar, kameler), vanligen med bara fötter, hjälmår och vapen. Ofta med en inskription på fornarameiska eller grekiska på basen eller bredvid huvudet. Ungefärliga mått: 20–50 x 30–70 x 15 cm. [10]

Elfenbensreliefer: Plattor dekorerade med människofigurer, djur, växter eller geometriska motiv, ibland perforerade. Vissa avbildar en "kvinna vid fönstret". Ungefärliga mått: 10 x 10 cm. [11]

9

9. Gravbyst av kalksten, Palmyra, 200-talet e.v.t., 60 x 45 cm. © Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

10

10. Lågreliëf av gips som föreställår "Asad och Sada", Dura-Europos, 1–199 e.v.t., 46 x 46 x 8 cm.
© National Museum of Damascus

11

11. Platta på elfvenben som föreställår en "kvinna vid fönstret", Arslan Tash, järnålder (700-talet f.v.t.), 8 x 9,7 x 1,2 cm. © Aleppo Museum / Giorgio Affanni

Kärl

Förhistorisk tid till den osmanska perioden (6000-talet f.v.t.–1918 e.v.t.)

Keramik (lergods, lera, terrakotta), metall (brons, koppar), sten och glas. Odekorerade eller med inristade dekorationer eller reliefdekorationer (människor, växter, djur, geometriska former). Keramiken kan vara glaserad, polerad, lackerad, målad (röd, brun, svart) och/eller med inskriptioner. [12–13–14–15–16]

12

12. Klotformad kruka av lera med målade röda geometriska motiv, centrala Syrien, tidig bronsålder II (1800–1600 f.v.t.), 20 x Ø max. 15 cm. © National Museum of Damascus

13

13. Keramik kopp dekorerad med ett avgränsat geometriskt mönster av engobe, Moumassakhin, tidig bronsålder IV B (2500–2000 f.v.t.), 12 x Ø 6 cm.
© National Museum of Damascus

14

14. Oglaserad gjuten flaska av keramik med arabiska inskriptioner och formpressad dekor, Hama, islamiska eran (1300–1500 talet e.v.t.), 20 x 10 x 5 cm.
© Hama National Museum.

15

15. Bemålad keramikskål, Bab Sharqi (Damaskus), islamiska eran (1300–1400-tal e.v.t.), 5 x 9,8 cm. © Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

16

16. Koppargryta med rundad botten dekorerad med tre män med gloriør samt blomster- och geometriska figurer, Damaskus, Mamlukperioden (1249–1323 e.v.t.), 11 x Ø 17,7 cm. © National Museum of Damascus

Amforor från den hellenistiska tiden kan ha rektangulära eller runda stämplor med grekisk skrift, blommor, djur eller föremål.

Romerska glaskärl kan ha flerfärgade mönster. Romersk, parthisk och umayyadisk keramik har en grön glasyr. Kärl från den senare islamiska eran har flerfärgad glasyr med blomsterdekor. [17–18]

17. Glasflaska med svällande kropp och lång hals, norra Syrien, 100–200-talet e.v.t., 13,6 cm.
© Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

18. Glaserad polykrom keramikvas, Mamlukperioden (1249–1323 e.v.t.), 33,5 x Ø 26,5 cm.
© Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

Arkitektoniska element

Antiken till den osmanska perioden (2000-talet f.v.t.–1918 e.v.t.)

Mosaiker: Från golv och väggar. Sten-, keramik- och glaskuber; föreställande människor, byggnader, landskap. [19]

19. Mosaik av kalkstenskuber föreställande en helgedom med djur- och växtmotiv (en hel scen och en detalj), At Tamani'ah, andra hälften av 400-talet e.v.t., totalmått 85 x 85 cm, enskilda kuber 0,8–1 cm.
© Maarat al-Nu'man Museum / Kamit Abdallah

Fragment och ornament: Sten (basalt, kalksten, marmor).

Skulpterade eller släta kolonnbasar. Kornischer ornerade med triglyfer (vertikala kanaler) och metoper (släta, rektangulära ytor). Skulpterade kapitäl, överliggare och vattenkastare, ofta med skulpterad växtdekor. Träpaneler med snidad växtdekor och islamisk skrift. Dörrar av basalt med kristna motiv. Väggmålningar, glasplattor, glaserade keramikplattor, stuckaturdekor, små terrakottaplattor, reliefer av lera eller sten. [20–21–22–23]

20. Korintiskt kapitäl av vit kalksten med två rader akantusblad, Harem, bysantinska perioden (400–500-talet e.v.t.), 61 x 14 x inf. Ø 47 cm. © Idlib Museum

21. Överliggare av vit kalksten, bysantinska perioden (400–500-talet e.v.t.), 253 x 69 x 66 cm. © Idlib Museum

22. Keramikplatta, Turizi-området (Damaskus), islamiska eran (1400-talet e.v.t.), 18,5 x 2 cm. © Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

23. Förgylld glasplatta med korsformade motiv, Maarat al-Nu'man, 800–1100-talet e.v.t., 9 x 9 cm. © National Museum of Damascus / Ali Othman

Modeller: Terrakottareproduktioner av byggnader, främst från 2000–1000-talet f.v.t.

Fundamentsfynd: Koner av terrakotta samt terrakotta-, metall- och stentavlor, med inskriptioner.

Accessoarer och instrument

Förhistorisk tid till den osmanska perioden (6000-talet f.v.t.–1918 e.v.t.)

Intarsia: Elfenben, pärlmor, snäckskal och kalksten. Enskilda eller infattade i reliefer, plaketter, möbler och träpaneler från lådor. Kan föreställa människor, djur eller hybrider. Maxlängd: 15 cm. [24]

Vapen och redskap: Stenyxor och malstenar. Svärd, dolkar, yxor med håldekor, spjut och pilspetsar (kan ha inskriptioner), rustningar, hantverks- och jordbruksredskap, av brons eller järn. [25]

REMÅL FRÅN SYRIEN SOM ÄR I FARA

Lampor: Lampor av brons eller terrakotta med rundad kropp och ett hål på toppen, ihålig pip och rundat handtag eller grepp. Nacklampor med glasfot och en rund knapp på toppen. [26]

Smycken: Metallringar (guld, silver, brons), stjärn- och blomformade hängen, armband och örhängen; kan ha inläggningar med färgade stenar. Stenpärlor (karneol, lapis lazuli, kvarts). [27–28]

Diverse instrument: Vardagsföremål av lera, trä, ben, sten, snidade snäckor, elfenben och metall (koppar, zink, bly, tenn, legeringar). Astrolabier och andra instrument från den islamiska eran. [29]

24. Intarsia av sten föreställande en tjur med människohuvud, Ebla, ca 2400 f.v.t., 10 x 15 cm. © Sophie Cluzan

25. Bronsyxa med håldekor, Levanten, 1800- till tidigt 1700-tal f.v.t., 11 x 14 cm. © Royal Museums of Art and History, Bryssel

26. Lampa av brons, Damaskus-området, romerska perioden (64 f.v.t.–636 e.v.t.), 2,7 x 13,2 cm. © Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

27. Halvmåneformat örhänge av guld med ädelstensinläggningar, Tell el-Qita (Aleppo), hellenistiska perioden (312–63 f.v.t.), 2,59 x 3,21 x 0,2 cm. © Aleppo Museum

28. Halsband av stenpärlor med juvel av lapis lazuli, Mari, 1900–64 f.v.t., 19,26 cm. © National Museum of Damascus

29. Astrolabium av metall, islamiska eran (1500-talet e.v.t.), 2,5 x Ø 15,3 cm. © National Museum of Damascus

Stämplor och cylindersigill

Förhistorisk tid till den bysantiska perioden (5000-talet f.v.t.–636 e.v.t.)

Stämpelsigill av sten eller keramik (terrakotta, glaserad keramik): Djur- eller geometriskt mönster, en eller flera platta sidor graverade med människo-, djur- eller geometriska motiv. Kan vara perforerade. Max. mått: 5 x 5 cm. [30]

Färgade cylindersigill (sten, elfenben, terrakotta, glaserad keramik): Genomborrade cylindrar, ristade med inskriptioner och en mängd olika motiv (människor, djur, hybrider). Genomsnittlig höjd: 3 cm. [31]

30. Sigillstamp av röd kalksten med tillhörande sigillavtryck, al-Hasakah-provinsen (Tall Birak), sen kopparstenålder (ca 3800–3500 f.v.t.), 6,75 x 5,5 x 10 cm. © Tell Brak project

31.

31. Cylindersigill av hematit med tillhörande sigillavtryck, Ugarit, ca 2000–1190 f.v.t., 3 x 2 cm. © Directorate-General of Antiquities and Museums, Damaskus

Tesserae och mynt

Akemenidiska till osmanska perioden (539 f.v.t.–1918 e.v.t.)

Terrakotta-tesserae: Små fyrkantiga polletter med människofigurer, djur eller föremål och ibland arameiska inskriptioner. Längd: 2–3 cm.

Mynt av metall (guld, silver, brons) > Grekisk-hellenistiska: Med porträtt av kungar och drottningar (åtsida), gudar som står eller sitter, omgivna av grekiska inskriptioner, djur och föremål (frånsida). [32]

Romerska: Med porträtt av kejsaren (åtsida) och en mängd olika motiv med latinska inskriptioner, ofta med bokstäverna «SC» (frånsida). [33]

Bysantiska: Med porträtt av kejsaren (åtsida), men med bokstäver och/eller kristna symboler (frånsida).

Islamiska: Med arabiska inskriptioner på båda sidor.

32.

33.

32. Tetradrachma av silver med porträtt av Marcus Antonius och Kleopatra VII, Ras Ibn Hani (Latakia), 40–31 f.v.t. © Ras Ibn Hani mission / F. Bernel

33. Antoninianus-mynt av brons med porträtt av kejsaren Gallienus omgiven av strålgång, Sura (Raqqqa), 261–268 e.v.t. Ø 2,2 cm. © Sura Mission / Ali Othman

ICOM OCH SKYDDET AV KULTURARVET

International Council of Museums (ICOM), som inrättades 1946 för att representera museer och museipersonal världen över, verkar för att främja och skydda natur- och kulturarvet, nutida och framtida, materiella och immateriella. Med ett unikt nätverk av över 40 000 medlemmar i 138 länder och territorier är ICOM verksamt inom ett brett spektrum av musei- och kulturarvsrelaterade fält.

ICOM upprätthåller formella förbindelser med FN:s utbildnings-, vetenskapliga och kulturella organisation (UNESCO) och har en rådgivande status åt FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) som expert i kampen mot olaglig handel med kulturföremål. ICOM arbetar också i samarbete med organisationer som INTERPOL och Världstullorganisationen (WCO) för att utföra några av sina internationella offentliga samhällsuppdrag.

Skyddet av kulturarv i händelse av naturkatastrof eller väpnad konflikt är också kärnan i ICOM:s arbete, med hjälp av dess Katastrofhanteringsutskott (DRMC) och genom sitt starka engagemang i den internationella organisationen Blue Shield. ICOM har möjlighet att mobilisera nätverk av kulturarvsexperter från hela världen tack vare sina många program.

År 2013 skapade ICOM det första *Internationella observatoriet för olaglig handel med kulturföremål (International Observatory on Illicit Traffic in Cultural Goods)* för att stärka sin insats för att bekämpa olaglig handel.

De Röda listorna har utformats som praktiska verktyg för att bekämpa olaglig handel med kulturföremål. ICOM är tacksamt för det orubbliga engagemanget från experterna och institutionerna som generöst bidrar till de Röda listornas framgång.

De Röda listorna finns på följande adress: <http://redlist.icom.museum>

Med generöst stöd från:

*U.S. Department of State
Bureau of Educational and Cultural Affairs
Washington, D.C.*

**VÄRLSKULTUR
MUSEERNA**
ETNOGRAFISKA
ÖSTASIATISKA
MEDELHAVET
VÄRLSKULTUR

ICOM international
council
of museums

22, rue de Palestro - 75002 Paris - Frankrike
Tel.: +33 (0)1 47 34 05 00 - Fax: +33 (0)1 43 06 78 62
E-post: illicit-traffic@icom.museum - Webbplats: <http://icom.museum>